

Vakcinacija

COVID-19 vakcinacija: Gdje su stomatolozi u ovom procesu?

strana 2

Prikaz slučaja

Profesionalno izbjeljivanje zubi kao savršena estetska nadopuna protokolima protetsko- restaurativnog zbrinjavanja

strana 14

Aplikacija SKFBiH

Najčešće postavljana pitanja u vezi sa prijavom na platformu i aplikaciju

strana 18

Najbolje profesije: Stomatologija na listi top deset poslova u 2021. godini

Jeremy Booth, Dental Tribune International

VAŠINGTON, SAD: Ove godine je bilo samo devet profesija koje su bile bolje od profesije stomatologa kako pokazuje lista najboljih poslova u SAD-u 2021. koju je sačinio News & World Report u SAD-u. Ova medijska kompanija pravi godišnju listu najbolje rangiranih profesija i istraživanja povezanih sa profesijama, a ove godine se profesija stomatologa našla na devetom mjestu na listi Najboljih poslova 2021.

US News izvještava da profesija stomatologa ne samo da donosi visoke plate i nisku stopu nezaposlenosti, već nudi i vrsne prilike za zapošljavanje. Također je zabilježeno da stomatolozi imaju prosječna primanja od 155.600 dolara (127.850 €), stopa nezaposlenosti iznosi 0,2% te se procjenjuje da će biti otvoreno 3.700 radnih mjesta u oblasti stomatologije u narednom desetljeću. Stomatologija je prošle godine bila na drugom mjestu na listu, a prvo mjesto je zauzela 2017. godine.

Izveštaj, koji se uveliko oslanja na istraživanje i informacije iz SAD-a te se tako odnosi samo na ovu državu, je zabilježio da stomatolozi dugo rade, čak i preko 60. godine, imaju prosječan nivo stresa te nadprosječnu fleksibilnost u poslu.

Poslovi vezani za zdravstvenu brigu su zauzeli 42 od 100 najboljih poslova te se većina profesija nalazi u top 10 najboljih. Antonio Barbera, urednik za savjetovanje potrošača u US News, je istakao da su ova saznanja stigla u vrijeme kada je zdravstvena briga važnija nego ikada prije. „Globalna pandemija je povećala potrebu za zdravstvenim radnicima i vrijednost cijele profesije. Ovogodišnje rangiranje je potvrdilo da je ovo dobar sektor karijere za mnoge, sa visokom prosječnom platom i niskom stopom nezaposlenosti“, prokomentarisao je Barbera u priopćenju za medije.

Profesija ortodonta se našla na 11. mjestu na listi 100 najboljih poslova, te vidimo da je bila vrlo blizu da se nađe u top 10 najboljih poslova. Najbolja tri posla su liječnik pomoćnik, softver developer te medicinska sestra.

Izveštaj o profesijama u SAD-u otkriva da poslovi u oblasti brige o oralnom zdravlju nude veću platu i nižu stopu nezaposlenosti. (Fotografija: wavebreakmedia/Shutterstock)

Profesije oralne zdravstvene brige neke od najbolje plaćenih poslova

Poslovi u sklopu oralne zdravstvene brige su zauzeli tri mjesta od deset na listi najbolje plaćenih poslova. (<https://money.usnews.com/careers/best-jobs/rankings/best-paying-jobs>)

Anesteziozisti su se našli na prvom mjestu sa prosječnom platom od

208.000 \$, a oralni i maksilofacijalni hirurzi su rangirani kao treći, ortodonti na petom mjestu, a protetičari na šestom mjestu. Iz US News-a ističu da najmanje plaćeni oralni i maksilofacijalni hirurzi zarađuju 173.470\$, ortodonti 139.330\$, a protetičari 127.690 \$. Oralni i maksilofacijalni hirurzi se susreću sa stopom nezaposlenosti od 0,3%, tek neznatno većom od stope nezaposlenosti od 0,2% koja je zabilježena kod ortodontata i

protetičara. Prema izvještaju, prosječni američki oralni i maksilofacijalni hirurzi rade do starosne dobi preko 60 godina te imaju nizak nivo stresa kao i dobar balans između privatnog života i posla. US News ističe da američki ortodonti, također, rade do starosne dobi preko 60 godina i imaju ispodprosječni nivo stresa te nadprosječnu fleksibilnost u poslu.

Kako bi sakupili sve potrebne in-

formacije za rangiranje, US News su identifikovali poslove sa najboljim potencijalom za zapošljavanje na osnovu podataka Biroa za statistiku zapošljavanja u SAD-u. Poslovi su potom bodovani po seriji različitih osnova: obim rasta, postotak rasta u periodu od 10 godina, prosječna plata, stopa zapošljavanja, izgledi za zapošljavanje u budućnosti, nivo stresa te balans posla i privatnog života. ■

STOMATOLOŠKA KOMORA FBiH

FEDCAR

fdi
FDI World Dental Federation

COVID-19 vakcinacija: Gdje su stomatolozi u ovom procesu?

Monique Mehler, Dental Tribune International

LEIPZIG, Njemačka: Nakon mjeseci nadanja i čekanja, napokon su krajem 2020. godine stigle vijesti o velikom broju vakcina protiv SARS-CoV-2 koje se razvijaju i šalju širom svijeta što prije. Međutim, iako se ulažu ogromni naponi kako bi se osiguralo da se vakciniše što više ljudi protiv ovog virusa, resursi su veoma siromašni i javljaju se brojni logistički problemi koji značajno usporavaju proces vakcinacije. Postavlja se pitanje prioriteta kao i ko bi prvi trebao dobiti prve, toliko priželjkivane, vakcine. Ovaj članak pokazuje poziciju stomatološke struke u ovom scenariju.

U poređenju na globalnom nivou postalo je jasno da su stomatolozi i njihovi timovi visoko na listi sistemski važnih profesija koji bi trebali primiti vakcinu što prije u ovom procesu. Kao i većina medicinski stručnjaka, stomatolozi su nezamjenjivi kada se radi o pružanju neprekidne zdravstvene brige u društvu. Ipak, trenutni status vakcinacije varira od države do države te stomatološki stručnjaci moraju čekati svoj red, ne znajući kada će se to desiti.

Rana vakcinacija stomatologa bi trebala rasteretiti zdravstveni sistem te omogućiti stomatolozima da se efikasnije pobrinu za svoje pacijente. Međutim, sa ograničenim dozama vakcina koje su dostupne i visokom svjetskom potražnjom, implementacija sporo napreduje. (Fotografija: M-Foto/Shutterstock)

SAD

Američka Dentalna Asocijacija (ADA) te Centar za kontrolu i prevenciju bolesti (CDC) zagovaraju da stomatološko osoblje mora imati prioritetni pristup vakcinama. „Rani pristup vakcinama je ključan kako bi se osiguralo zdravlje i sigurnost ove neophodne radne snage od otprilike 21 milion ljudi, koji ne samo da štite sebe, nego i svoje pacijente, porodice, zajednice i šire zdravlje u našoj zemlji“, napisano je u izvaji iz CDC-a. ADA i dalje ulaže veliki trud u lobiranju Kongresa i administrativnih tijela da zaštite stomatološke stručnjake tokom pandemije. Iako su akcije poslane u 50 zemalja, „zadnja riječ je ostavljena svakoj državi ponaosob na izbor“, objasnili su iz Asocijacije. Npr., u Sjevernoj Karolini, Odsjek za zdravlje i usluge ljudi je prebacio stomatološke stručnjake iz faze 1a u fazu 2. Napravljena je online peticija u cilju poništava-

na takve odluke zbog mogućeg odgađanja vakcinacije stomatoloških stručnjaka, iako je to jedna od profesija koja je klasificirana kao jedna od najugroženijih u širenju SARS-CoV-2 virusa zbog uobičajene upotrebe instrumenata koji generiraju aerosole.

Kanada

Prema izvještavanju brojnih kanadskih web-stranica, Ontario Dentalna asocijacija (ODA) želi da provincijalna vlada razmotri uključivanje stomatološkog osoblja u prvi krug vakcinacije. Predsjednik ODA-e, dr. Lesli Hapak, je izjavio u saopćenju za medije: „Stomatolozi u Ontariju su izloženi direktnom riziku od zaraze COVID-om-19 i trebali bi se naći na listi prioriteta zdravstvenih

stručnjaka koji se moraju što prije vakcinisati. Uprkos mogućnosti da bi stomatolozi imuni na virus olakšali teret koji pritišće zdravstveni sistem, ova provincija još uvijek nije objavila informacije ko će biti sljedeći u redu za vakcinaciju.“

UK

Savjet koji je sačinio Ujedinjeni odbor za vakcinaciju i imunizaciju je savjetovao da „osnovni prioriteti za trenutni program vakcinacije protiv COVID-a-19 trebaju biti prevencija mortaliteta i zaštita zdravstvenog i društvenog sistema.“ Državna zdravstvena služba u Engleskoj je potvrdila da „svi stomatolozi, timovi i drugo osoblje, i u DZS-i i u privatnom sektoru, će biti prioritet za pristupanje COVID vakci-

nama“, piše Britanska dentalna asocijacija. Detalji o tome kada će se to desiti još uvijek nisu objavljeni. Gaby Bissett, urednica Stomatologije online, kaže: „Trenutni plan vlade znači da će se stomatološkim timovima ponuditi prve doze za vakcinaciju sredinom februara.“ Evidentno je da je ova informacija prosljeđena iz izvora bliskog britanskoj vladi. Situacija se dramatično pogoršala zbog novog soja virusa koji se pojavio, a naročito u glavnom gradu države, Londonu. Stoga je načelnik Sadiq Khan proglasio stanje blage nesreće. U međuvremenu je The Guardian izvjestio da je otvoreno sedam novih centara za masovnu vakcinaciju u Engleskoj, ali da bi se moglo desiti da se čeka sedmicama na pozitivan ishod ovog poteza.

Njemačka

U Njemačkoj su njemačka Dentalna asocijacija, Državna asocijacija za javno zdravstvo te njemačko Udruženje stomatologije i oralne medicine, također, insistirali da se stomatološki stručnjaci razmotre kao prioritet da budu prvi koji će primiti novu vakcinu. Naglasili su važnost profesije u zajedničkom pismu u kojem su se obratili Odboru za vakcinaciju na Robert Koch institutu. U pismu stoji: „Stomatološka profesija je ispunila medicinsku i etičnu obavezu držeći stomatološke ordinacije otvorenim tokom pandemije. Ovo bi se trebalo nastaviti. [...] Stoga mi

podržavamo program određivanja prioriteta za vakcinaciju te smatramo da se zaposlenici stomatoloških ordinacija moraju uključiti u rani proces vakcinacije.“ Očekuje se da će odgovorno tijelo donijeti uskoro odluku. Međutim, ko će naposljetku primiti vakcinu i kada će je primiti je odluka koju federalne države moraju donijeti.

Australija

Tokom pandemije Australija je znatno bolje kontrolisala širenje COVID-a-19 u odnosu na ostale, prethodno spomenute države, jer su na vrijeme uveli strogi lockdown i zabranu putovanja. Federalni ministar zdravlja, Greg Hunt, je u novembru 2020. godine potvrdio da je stigla prva pošiljka vakcina koja će se iskoristiti u prvoj polovini 2021. godine te da će stomatolozi biti uključeni među prvim koji će primiti vakcinu. „Ovaj razvoj situacije je direktan rezultat saradnje ADA-e (Australijske dentalne asocijacije) i ureda Ministra Hunta gdje je ADA zagovarala vakcinaciju u ime australijskih stomatologa kako bi se osiguralo da cijeli stomatološki tim može dobiti zaštitu koju nude vakcine.“ objavila je ADA u saopćenju za medije. Očekuje se da će vakcinacija početi u mjesecu martu. Svjetska zdravstvena organizacija je do 13. januara 2021. godine potvrdila ukupno 90.054.813 potvrđenih slučajeva COVID-a-19 kao i 1.945.610 smrtnih slučajeva. AD

DENTAL TRIBUNE
The World's Dental Newspaper • BiH Edition

LICENSING BY DENTAL TRIBUNE INTERNATIONAL

PUBLISHER AND CHIEF EXECUTIVE OFFICER: Torsten R. Oemus
CHIEF CONTENT OFFICER: Claudia Duschek

Dental Tribune International GmbH
Holbeinstr. 29, 04229 Leipzig, Germany
Tel.: +49 341 4847 4302 | Fax: +49 341 4847 4173
General requests: info@dental-tribune.com
Sales requests: mediasales@dental-tribune.com
www.dental-tribune.com

Material from Dental Tribune International GmbH that has been reprinted or translated and reprinted in this issue is copyrighted by Dental Tribune International GmbH. Such material must be published with the permission of Dental Tribune International GmbH. Dental Tribune is a trademark of Dental Tribune International GmbH.

All rights reserved. © 2021 Dental Tribune International GmbH. Reproduction in any manner in any language, in whole or in part, without the prior written permission of Dental Tribune International GmbH is expressly prohibited.

Dental Tribune International GmbH makes every effort to report clinical information and manufacturers' product news accurately but cannot assume responsibility for the validity of product claims or for typographical errors. The publisher also does not assume responsibility for product names, claims or statements made by advertisers. Opinions expressed by authors are their own and may not reflect those of Dental Tribune International GmbH.

Godina VII broj 28, mart 2021.
Dental Tribune BiH Edition
ISSN broj: 2303-601X

VLASNIK LICENCE

Stomatološka komora FBiH
Antuna Hangija do br.3, 71000 Sarajevo, BiH

IZDAVAČ

Stomatološka komora FBiH
Antuna Hangija do br.3, 71000 Sarajevo, BiH
www.stomatoloskakomora.ba
Tel/Fax: +387 33 203 075
e-mail: info@stomatoloskakomora.ba

GLAVNI UREDNIK

Prim.dr. Mirsad Tokić

MARKETING

Adi Muhčić
Stomatološka komora FBiH
e-mail: adi.m@stomatoloskakomora.ba
www.stomatoloskakomora.ba

DIZAJN

Adis Duhović / PERFECTA, Sarajevo

PREVOD

Edina Karić

LEKTOR

Zdenka Pejić

STRUČNI SAVJETNICI

Prim.dr. Mirjana Duspara
Prim.dr. Šemsa Bašović
Prof.dr.sc. Lejla Ibrahimagić-Šeper
Prim.dr. Haris Demirović
Asja Muhčić, dr.med.dent.

SEKRETAR

Remza Sladić

ŠTAMPA

A3 studio d.o.o.

TIRAŽ

1600 primjeraka

KAVO Kerr

Garancija 18 mjeseci

Sanitaria Dental d.o.o. Mostar | info@sanitaria-dental.ba | www.sanitaria-dental.ba
Blajburških žrtava 23, 88 000 Mostar, Bosna i Hercegovina | ☎ +387 36 348 829 | 📠 +387 36 348 801
P.J. Sarajevo, Ul. Hakije Kulenovića 22, 71 000 Sarajevo | ☎ +387 33 592 810

DTI - VLASNIČKA STRUKTURA

IZDAVAČ I VLASNIK LICENCE
Stomatološka komora FBiH
ODGOVORNA OSOBA IZDAVAČA
Prim.dr. Mirsad Tokić
IDENTIFIKACIONI BROJ
4200486540005
PDV BROJ
200486540005
SJEDIŠTE
Antuna Hangija do br.3
71000 Sarajevo, BiH
TEL/FAX
+387 33 203 075
NAZIV MEDIJA
Dental Tribune
VRSTA MEDIJA
Štampani

KONTINUIRANA EDUKACIJA SAVREMENA STOMATOLOGIJA

ONLINE EDUKACIJA OD 20.03.2021.

Preko SKFBiH platforme sa naše web stranice www.stomatoloskakomora.ba ili mobilne aplikacije

1. Karijes ranog djetinstva – kako zaustaviti epidemiju?

Ass. Dr. Sci. Ana Vuković

2. Znamo li dati pravi savjet našim pacijentima?

Mali vodič kroz mjere primarne profilakse

Prof. dr. sc Amila Zukanović

3. Injekcijska tehnika tekućim kompozitom

Dr. Ivan Čatović

4. Aiming for nature

Matej Vidić dent. teh.

5. Zdravstvena politika u doba krize

Doc. dr. Sarina Bakić

6. Invisalign - digitalna revolucija u ortopediji vilica

Dr. spec. Tomislav Kusmuk

Dr. spec. Jelena Savković

7. Upotreba intraoralnog skenera u svakodnevnoj praksi

Mag. dr. Aleksandra Radulović

CIJENA KOTIZACIJE

DOKTORI STOMATOLOGIJE	12 BODOVA	50.00 KM
ZUBNI TEHNIČARI	6 BODOVA	30.00 KM
STOMATOLOŠKE SESTRE	6 BODOVA	20.00 KM

Uplate od 15.03.2021 do 30.04.2021. UPLATE ISKLJUČIVO PREKO ŽIRO RAČUNA SKFBiH.

Kotizacija za edukaciju Stomatološke komore Federacije BiH,
uplaćuje se na račun Stomatološke komore FBiH, broj: 161 00000 180 500 62.

Svrha doznake: KOTIZACIJA ZA EDUKACIJU. Kontakt telefoni: 033 841 414 i 033 203 075

STOMATOLOŠKA KOMORA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Kao sapun za usta pacijenta – ciklodekstrini su važni za budućnost oralne njege

CURADEN

Tijekom virusne epidemije izazovi postavljeni pred stomatološke ordinacije su značajni. Pojavljuju se zahtjevi za ekstremnom higijenom i prevencijom širenja virusa, a ciklodekstrini u proizvodima za oralnu njegu mogli bi pomoći dentalnim stručnjacima u obavljanju njihovog posla uz istovremeno očuvanje zdravlja i sigurnosti svih uključenih. Iako nisu prvenstveno namijenjeni za prevenciju ili liječenje virusnih infekcija, baš kao i sapuni, oni razaraju membranu virusa i na taj način ih oslabljuju.

U vremenu virusne epidemije kao što je ova izazvana virusom COVID-19, ciklodekstrini mogu imati značajnu ulogu u prevenciji i kontroli virusa u stomatološkim ordinacijama. (Fotografija: Folk)

U vremenima virusnih epidemija, stomatologija je među najosjetljivijim profesijama po pitanju rizika od virusne infekcije. Posljedično, stomatološke ordinacije moraju uvesti posebne mjere predostrožnosti kako bi se spriječio prijenos virusa i osiguralo zdravlje i sigurnost pacijenata i osoblja. Proizvodi za oralnu njegu trebali bi doprinijeti tim naporima i osigurati da ordinacije postanu općenito zdravija mjesta.

Upotreba ciklodekstrina kao antivirusnih lijekova širokog spektra jedan je od načina na koji proizvodi za oralnu njegu mogu pomoći u prevenciji i liječenju virusnih infekcija u ordinacijama dentalne medicine. Iako to danas nije uopće uobičajeno, u budućnosti bi sve više tih proizvoda moglo sadržavati ciklodekstrine kako bi se iskoristio njihov antivirusni potencijal, ali i neke druge karakteristike.

„Ciklodekstrini postaju iznimno vrijedni u prevenciji napada virusa na mukozne membrane u ustima, nosu i ždrijelu“ – Prof. Denis Burgeois, Univerzitet Claude Bernard Lyon 1

Što su ciklodekstrini?

Ciklodekstrini su spojevi koji se koriste u dopremi lijekova kao sredstva topljenja, odnosno kao medij u kojem se lijekovi dopremaju do mjesta gdje trebaju djelovati. To uključuje, na primjer, antivirusne lijekove koji moraju doći do mukozne membrane gdje se virusi naseljavaju i šire.

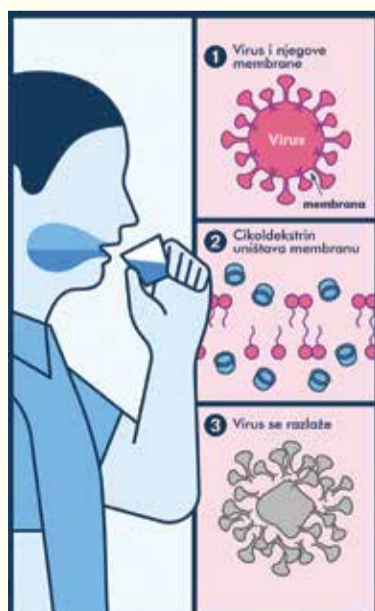
Još je važnije, da modificirani ciklodekstrini mogu djelovati kao učinkoviti antivirusni lijekovi širokog spektra. Prema objavljenom istraživanju u čas-

sopisu „Science Advances“, razvijen je ciklodekstrin koji „ima virucidno djelovanje širokog spektra, ireverzibilan mehanizam djelovanja te predstavlja snažnu barijeru protiv virusne rezistencije te je biokompatibilan“.

„Prikazali smo njegovu preventivnu i terapijsku aktivnost i na kolonijama stanica i na pseudostratificiranim i visokodiferenciranim histokulturama ljudskog porijekla, gdje smo uspješno imitirali gornji dio respiratornog trakta“

Izvor: „Combating Coronavirus: Key Role of Cyclodextrins in Treatment and Prevention“, Wen Chin Foo, Tao Peng, Keat Theng Chow, Yogesh Kumar Mishra, Lena Stinsa (Roquette, February 2020)

Kako djeluje?

Ciklodekstrin se protiv virusa bori odvajanjem kolesterola od virusne če-

stice, uzrokujući razaranje lipidnog „mosta“. Drugim riječima, ciklodekstrin razara lipidnu membranu virusa i učinkovito pobjeđuje njegovu aktivnost i zaustavlja širenje. Ciklodekstrini mogu i eliminirati kolesterol iz stanične stijenke stanice domaćina, pa one postaju manje osjetljive na virusnu infekciju.

Primjena ciklodekstrina na mukoznu membranu u ustima mogla bi spriječiti infekciju i širenje virusa u ustima, ždrijelu i nosu. Profilaktični nazalni i oralni sprejevi mogli bi spriječiti transmisiju virusa respiratornim putem.

Što to znači za budućnost oralne njege?

Trenutno na tržištu ima jako malo proizvoda koji sadrže ciklodekstrine. Učinkovita borba protiv širenja virusne infekcije zahtijeva uključivanje ciklodekstrina u tekućine za ispiranje usne šupljine kao aktivnog sastojka.

To neće pomoći samo ordinacijama u osiguravanju visokih standarda sigurnosti od virusa, već će omogućiti svakom pojedincu da aktivno spriječi i liječi infekciju svakodnevnom primjenom u ustima koja je jednostavna i korisna za opće zdravlje usne šupljine, nosa i ždrijela, ali i cijelog tijela.

Što još mogu napraviti kako bi se spriječilo širenje infekcije u ordinaciji?

Iako ciklodekstrini mogu poboljšati zdravlje mukoznih membrana, oni nisu primarno sredstvo u borbi protiv virusa. Tekućine za ispiranje usne šupljine koje sadrže ciklodekstrine samo su dio veće slike. ■

AD

CURAPROX PERIOPLUS⁺

CHX - PRIRODNO POBOLJŠAN S CITROX® FORMULACIJOM UZ DODATAK HIJALURONSKE KISELINE

KOMBINIRANA SNAGA HLORHEKSIDINA I CITROX^{®-a}

S CIKLODEKSTRINIMA ZA DODATNU ZAŠTITU

Tekućina za ispiranje usta Perio Plus+ Regenerate dostupna je u pakovanju od 200 i 900 ml.

Biasco d. o. o., Žabljak bb, 74230 Usora, Telefon: 032/89 12 11, e-mail: info@biasco.ba, www.biasco.ba

Sunstar Americas povukla svoja sredstva za ispiranje usta: „naročito opasni“ za pacijente sa COVID-om-19

Dental Tribune International

SCHAUMBURG, Ill., SAD: Sunstar Americas je, krajem mjeseca decembra, svojevlasno povukla sa tržišta jedan od proizvoda za ispiranje usta. Kompanija je član Sunstar grupacije, globalne kompanije sa sjedištem u Švicarskoj, jednim od lidera u industriji oralne brige. Kao razlog za povlačenje proizvoda su naveli bakterijsku kontaminaciju.

Sunstar Americas je povukla sa tržišta svoja sredstva za ispiranje usta jer njihova upotreba izaziva tešku infekciju. (Fotografija: Image Point FR/Shutterstock)

U oktobru, tačnije 27.10., Kompanija je već najavila povlačenje proizvoda za oralno ispiranje Paroex hlorheksi-

din glukonat 0,12% sa rokovima trajanja od 30. juna 2022. do 30. septembra 2022. godine. Međutim, kompanija

je objavila da je Sunstar Americas sada proširila svoje povlačenje na sve one proizvode čiji rok trajanja spada

u datume od 31. decembra 2020. do 30. septembra 2022. godine. Prema informacijama iz Sunstar Americas, moguće je da je proizvod kontaminiran bakterijom *Burkholderia lata*. I dok bi ovo moglo dovesti do „oralne i, moguće, sistemske infekcije

Proizvod o kojem se govori. (Slika: Sunstar Americas)

u datume od 31. decembra 2020. do 30. septembra 2022. godine. Prema informacijama iz Sunstar Americas, moguće je da je proizvod kontaminiran bakterijom *Burkholderia lata*. I dok bi ovo moglo dovesti do „oralne i, moguće, sistemske infekcije

„po život opasnim infekcijama kao što su pneumonija i bakterijemija“. Trenutno je prijavljeno da se sa ovim proizvodom povezuje 29 slučajeva. Obavještenje izvještava da su svi pacijenti koji su pod uticajem ovog sredstva pozitivni na B. lata bakteriju. Upotreba sredstva za ispiranje usta među pacijentima koji su prethodno imali problema sa respiratornim bolestima, uključujući one koji su zaraženi virusom SARS-CoV-2, su označeni kao naročito izloženi opasnosti.

Sredstva za ispiranje usta se distribuiraju i u stomatološke ordinacije, dentalnim distributerima, farmaceutskim kompanijama, stomatološkim školama kao i apotekama u SAD-u. Sunstar Americas je obavijestio svoje distributere i potrošače o promjeni, te je zakazan povratak i povlačenje ovih proizvoda. „Molimo pacijente, apoteke, i ustanove za zdravstvenu brigu koje posjeduju i koriste ove proizvode da ih prestanu koristiti i odmah odstrane“, izjavili su iz kompanije. ■

AD

Cone Beam 3D Imaging
NewTom
what's next

PERFECT.VIEW

Akcijaska cijena
traje do 30.06.2021.

RX DC

Ne pristajte na ništa manje od savršenog – točni rezultati do najsitnijeg detalja!

- Svestran i prilagodljiv, s lakoćom se adaptira Vašim radnim potrebama
- Dolazi u dvije verzije – mobilni i zidni
- Mogućnost daljinskog upravljača omogućava slobodu rada, ne ograničava korisnika sa kontrolama na samom uređaju

X-VS

- Ergonomski oblik garantira najveći nivo komfora za pacijenta
- Dolazi u dvije veličine:
  - veličina 1 (38,9 cm x 24,9 cm) i
  - veličina 2 (41,9 cm x 30,4 cm)
- S kablom dužine 2,5 m ovaj sistem je iznimno mobilan
- Dugotrajnost ovog uređaja garantiraju vodootporni IP 67 senzor i ojačano kućište
- **Real-Time Acquisition** funkcija omogućava trenutni pregled snimke u stvarnom vremenu

Dostupno u

NOVAE TEAM NOVAE TEAM d.o.o. Kiseljak

Administrativno poslovni centar, 71250 KISELJAK | www.novaeteam.com | e-mail: info@novaeteam.com

Otkazano pružanje redovnih stomatoloških usluga u Dubaiju

Jeremy Booth, Dental Tribune International

DUBAI, UAE: Dentalni tretmani koji nisu hitni su obustavljeni u emiratima u Dubaiju, najpopularnijem gradu i teritoriji UAE-a. Prema izjavi Zdravstvenog vladajućeg tijela u Dubaiju (engl. DHA), ova mjera predostrožnosti ima cilj zaštititi pacijente i zdravstvene radnike od SARS-CoV-2 te spriječiti širenje virusa.

Dubai, popularna turistička destinacija tokom pandemije, je uveo mjere kako bi smanjili broj zaraženih SARS-CoV-2 virusom, uključujući i otkazivanje redovne dentalne brige. (Fotografija: Black Kings/Shutterstock)

DHA je krajem januara obavijestila bolnice i pružatelje zdravstvene brige da će slučajevi za dentalnu brigu koji nisu hitni biti otkazani te da će biti smanjen broj dentalnih klinika koje rade.

Gulf Business je izvijestio 27. januara da će se stomatološke usluge pružati samo u periodu od nedjelje do četvrtka između 07:30 do 21:30.

u sljedećim bolnicama: Al Mizhar zdravstveni centar, Nad Al Hamar zdravstveni centar, Al Barsha zdravstveni centar, Al Safa zdravstveni centar, Al Mamzar zdravstveni centar (samo pedijatrijska briga), Bolnica Rashid te Bolnica Hatta.

Hitni slučajevi će se tretirati u Nad Al Hamar i Al Barsha centri, a pacijenti sa prethodno zakazanim termi-

nima će dobiti tretman u preostalim ustanovama.

Kako Gulf Business izvještava, dentalna administracija u DHA-i naglašava da se hitni slučajevi liječe uz stroge preventivne mjere, da stomatološko osoblje nosi vizire i medicinska zaštitna odijela za cijelo tijelo.

Lokalni mediji izvještavaju da će mjere ostati na snazi do daljnjeg te da

se obustavljaju sve hirurške intervencije koje nisu hitne do 19. februara kako bi se mogla kao prioritet na prvo mjesto staviti briga za pacijente oboljele od COVID-a-19.

U UAE je otkazano pružanje redovne stomatološke brige i u martu 2020. godine kako bi se ograničilo širenja SARS-CoV-2 virusa. Pružanje redovnih stomatoloških usluga je ponovo

uspostavljeno sredinom juna 2020. godine kada su popustile mjere u državi.

Otkazivanje redovnih stomatoloških tretmana se trenutno primjenjuje samo na emiratima Dubaija uprkos rastućem broju zaraženih pacijenata širom UAE-u u januaru. Podaci Državnog autoritativnog tijela za hitne krize i katastrofe, u državi je 5. februara 2021. godine prijavljen 3251 novi slučaj zaraze te 14 umrlih. Od početka pandemije prijavljeno je 320.126 slučajeva SARS-CoV-2 virusa od kojih su 902 slučaja imala fatalni ishod u UAE-u.

Dubai je postao vodeća turistička destinacija tokom pandemije, naročito za bogate strance koji traže mjesto gdje će pobjeći od napornih preventivnih mjera u njihovim domovinama. Broj zaraženih COVID-om-19 je naglo počeo rasti nakon dočeka Nove godine, te je monarhija u Dubaiju bila primorana da reaguje – pospjehili su kampanju za vakcinaciju, uveli nova ograničenja na javne i privatne živote građana. Šeik Mohammed bin Rashid al-Maktoum, vladar Emirata, je iznenada i bez objašnjenja, 25. januara smijenio generalnog direktora DHA-e, Humaida al-Qutamiya.

Nove mjere su na snazi od mjeseca februara te se nagađa da će smanjiti kapacitet hotela (70%), kina i drugih unutrašnjih prostora (50%), tržnih centara, bazena, i privatnih plaža (70%). Pabovi i barovi su zatvoreni ovaj mjesec, a restorani i kafići ne smiju raditi dalje od 01:00 sat. ■

AD

Novi koncept ispravljanja zubi.

Postanite naš saradnik!

Radimo posebne pakete za doktore stomatologije. Vaš rad će biti podržan našim specijalistima ortodontije koji će Vam pomoći u kreiranju terapije!

Uspješno liječenje alignerima težih ortodontskih nepravilnosti.

Zahvaljujući Avicena Aligner's kod pacijentice (49 godina) podignut je zagriz, digitalnim planiranjem zatvoreni su ekstrakcijski prostori i uspostavljena KL I u području očajnika.

AVICENA
aligner

Za više informacija obratite nam se putem kontakt broja: +387 61 449 449 ili na mail: avicenapoliklinika@gmail.com

Zaraza, ponovna zaraza virusom SARS-CoV-2 i imunitet: Šta kažu istraživači?

Iveta Ramonaite, Dental Tribune International

HARLOW, UK: Veliki broj pitanja koji se odnose COVID-19, uključujući simptome, rizike i period oporavka, je već odgovoren. Međutim, istraživači su se suočili s novom dilemom: reinfekcija SARS-CoV-2 virusom i imunitet. Iako je neobično, evidentno je da se slučajevi reinfekcije javljaju, a u nedavno obavljenoj studiji istraživači su ispitali da li su pojedinci koji su se oporavili od COVID-a-19 zaštićeni od zaraze u budućnosti. Rezultati ukazuju na to da prethodne infekcije mogu obezbijediti prirodni imunitet te da je spomenuti imunitet efikasan u prosjeku pola godine nakon prvobitne infekcije.

Nedavno sprovedena studija pokazala je da su ljudi koji su se oporavili od COVID-a-19 razvili samo kratkotrajni imunitet na SARS-CoV-2. (Slika: Tatiana Buzmakova/Shutterstock)

U studiji koja se smatra najvećom u oblasti ispitivanja ponovne zaraze COVID-om-19, istraživači u UK-u su uposlili 6.614 zdravstvenih radnika. Dobili su PCR testove i testove na antitijela za SARS-CoV-2 koji su obavljani svake dvije do četiri sedmice te su pacijenti popunili upitnike o svojim

ni virusom i koji su razvili antitijela su zaštićeni od ponovne zaraze, ali to nije konačno i još uvijek ne znamo koliko dugo zaštita traje. Smatramo da takve osobe još uvijek mogu prenijeti virus“, dodala je dr. Hopkins.

Komentarišući studiju, Dr. Jonathan P. Stoye, virolog u Institutu Francis

„Čini se da je reinfekcija uobičajena, ali da se ne javlja u svakom slučaju, te da se javlja sa blažim simptomima kao rezultat reakcije imuniteta na prvobitnu, originalnu infekciju.“

Dr. Jonathan P. Stoye, Institut Francis Crick

simptomima i okruženju kojem su se izlagali svakih dvije sedmice. Istraživači su otkrili da je u prosjeku 83% učesnika koji su prethodno bili zaraženi COVID-om-19 bilo izloženo manjem rizik od ponovne zaraze virusom te da je njihov imunitet trajao najmanje pet mjeseci nakon prvobitne infekcije. Međutim, istraživači ne isključuju mogućnost da oni koji su prethodno bili zaraženi virusom mogu još uvijek biti nosioci i prenosioci virusa.

„Ova studija nam je ponudila do sada najjasniju sliku o prirodni antitijela i zaštiti od COVID-a-19, ali je od ključnog značaja da ljudi ne shvate pogrešno ova rana saznanja“, istakla je u svojoj izjavi vodeća autorica studije, dr. Susan Hopkins, viši medicinski savjetnik u Javnom zdravstvu Engleske. „Sada znamo da većina onih koji su bili zaraže-

Crick u Londonu, je kazao za Dental Tribune International (DTI): „Poznato nam je iz SIREN-a [SARS-CoV-2 Immunity and Reinfection Evaluation] studije o zdravstvenim radnicima u UK-u da infekcija rezultira određenim stepenom zaštite, ali da se, u nekim slučajevima, može pojaviti reinfekcija. Čini se da je reinfekcija uobičajena, ali se ne javlja u svakom slučaju, te da se javlja sa blažim simptomima kao rezultat reakcije imuniteta na prvobitnu, originalnu reakciju.“

Vakcinacija i prirodni imunitet

I dok zdravstveni radnici, uključujući dentalne stručnjake, strpljivo čekaju da prime svoje vakcine kako bi pomogli da se popusti pritisak sa zdravstvenog sistema, postavljaju se nova pitanja: da li

je imunitet koji se dobije vakcinacijom superiorniji u odnosu na prirodni imunitet? I ukoliko jeste, koliko dugo traje imunitet koji se dobije vakcinacijom? Trenutno postoji vrlo malo podataka o slučajevima ponovne zaraze pa istraživači još uvijek nisu u mogućnosti ponuditi jasne i precizne odgovore.

Raspravljajući o efikasnosti prirodnog imuniteta u poređenju sa onim koji potiče od vakcinacije, dr. Akiko Iwasaki, Waldemar Von Zedtwitz, profesor imunobiologije i molekularne, ćelijske i razvojne biologije na Yale medicinskom fakultetu u SAD-u, su istakli za DTI: „Prirodni imunitet se čini prilično dobrim u pružanju zaštite protiv ponovne infekcije. Međutim, mRNA vakcinacije imaju superiorniju efikasnost (95%)u zaštiti protiv virusa SARS-CoV-2. Ne znamo koliko dugo traje imunitet poslije infekcije u odnosu na vakcinaciju, ali vakcinacija ima prednost jer pospješuje održavanje visokog nivoa zaštite u imunitetu.“

Sličnog je mišljenja i Stoye koji se nada da će vakcine ponuditi dugotrajni imunitet: „Znamo da reakcije imuniteta na prirodnu infekciju mogu imati široke varijacije. Nadamo se da će vakcine pružiti konzistentniji i viši nivo imuniteta“, istakao je Stoye.

Prva osoba koja je ponovno zaražena virusom SARS-CoV-2 je tridesetogodišnji muškarac koji živi u Hong Kongu. Prema izvještavanju CNN-a, druga zaraza je pacijentu potvrđena 15. augusta nakon što se vratio sa puta iz Španije. Pacijent je zaražen 4,5 mjeseca nakon prvobitne infekcije, što ukazuje na to da je reakcija njegovog imunog sistema bila poprilično kratkotrajna. Naučnici su od tada zabilježili 31 potvrđeni slučaj ponovne zaraze virusom SARS-CoV-2 širom svijeta, od kojih su dva rezultirala smrtnim ishodom, kako piše članak objavljen u *The BMJ*. (<https://www.bmj.com/content/372/bmj.n99>)

Kohortna studija pod naslovom “Do antibody positive healthcare workers have lower SARS-CoV-2 infection rates than antibody negative healthcare workers? Large multi-centre prospective cohort study (the SIREN study), England: June to November 2020“ je objavljena online 15. januara 2021. godine na *medRxiv-u*. ■

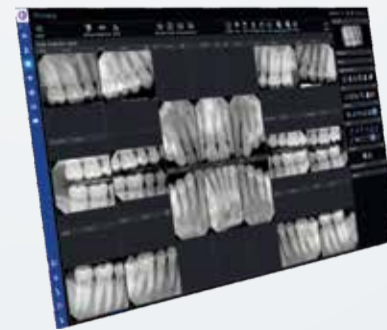

Planmeca ProX™ + Planmeca ProSensor® HD

garancija za ProX - 24 mjeseca
garancija za Sensor HD - 36 mjeseci

13.200 KM
PDV je uključen u cijenu

Planmeca Romexis® standard licenca - gratis

dentalservis

p.j. Dentalservis BiH, CHRONOS doo

Avde Hume 23,
71000 Sarajevo

tel: +387 32 202 580
mob: +387 61 136 405

info@dentalservis.ba
www.dentalservis.ba

LIJEČENJE UPALNIH PARODONTALNIH BOLESTI KAO PREDUSLOV ZDRAVOG PACIJENTA

Gingivitis i parodontitis trenutno su jedan od najzastupljenijih problema u stomatologiji. Odsutnost poželjnih mikroorganizama (*S.sanguis*, *S.mitis*, *V.parvula*) već od samog početka sugeriraju na razvoj oboljenja, koje vode konačno preko gingivitisa ka aktivnom progresivnom parodontitisu. Prikaz na slici br.1

Pacijenti, koji su skloni stvaranju plaka su prvenstveno oni sa lošim higijenskim navikama, ne zanemarujući malponirane zube, destruisane zubne površine, pacijente koje boluju od diabetes mellitusa i drugih sistemskih oboljenja. Biofilm na zubnim površinama posmatramo kao "Dobrog susjeda, koji se pretvara u lošeg". Zovemo ga peliculom, koja štiti zube od djelovanja kiselina i drugih loših sastojaka hrane. Važna je iz razloga, jer štiti zubnu gleđ i samim tim održava stalnim integritet zuba. Ali, već nakon samo nekoliko sati plak, koji je koristan

postaje naseljen štetnim bakterijama (*Actynomices* i *Sreptococcus*) i mikroorganizmima, te postaje loš. Nastaje plak, koji potpomognut polisaharidnim matrixom drži bakterijske kolonije kompaktnim i samim tim štetnim po tkivo zuba. Ovim stanje prelazi u supragingivalni i subgingivalni kamenac. Prikaz slika br.2. Iz ovih bakterijskih kolonija, postaje caries, gingivitis i parodontitis.

Parodontitisu (Prikaz slika br.3) prethodi gingivitis, na koji obično većina pacijenata ne reaguju. Smatraju to prolaznim stanjem. Do momenta, kada ovo prelazi u oboljenje parodonta treba blagovremeno djelovati, pravovremenim odstranjenjem štetnog biofilma.

Danas smo svjedoci invaziji svakodnevnim vodicama, koje su namijenjene ispiranju oralne šupljine. Preporuka je, koristiti onu koja u sebi sadrži clorhexidinsku komponentu, jer ona djeluje selektivno, otapa plak i sprječava nastanak novoga. Savjet pacijentima-koristiti obavezno pastu za zube, koja sadrži u sebi vitaminsku komponentu -Vit. E, B5 kao prevencija protiv karijesa. Ukoliko pacijenti već imaju lividne, bolne desni, koje pri četkanju krvare, pasta sa Zn- laktatom bila bi sredstvo izbora, jer pojačava antibakterijsko djelovanje i produžava mu djelovanje.

Dr Šiljak Dženita
spec.oralne medicine i
parodontalne hirurgije

UKOLIKO PACIJENT BLAGOVREMENO NE REAGUJE I NE POTRAŽI POMOĆ, NE PREOSTAJE NIŠTA DRUGO NO PRISTUPITI REGENERATIVNOJ I KOREKTURNOJ TERAPIJI:

Pacijent.

N.N. starost 46 god. javlja se radi problema Foetor ex ore.

Početni nalaz:

Klimavost zuba 3 stepen.

Pri sondiranju izraženo linearno i profuzno krvarenje desni.

Dubina gingivalnih džepova od 8-10 mm .

Analiza stanja:

Generalizirana insuficijencija koštane lamele.

Tok operacije:

Palatinalno i vestibularno pristupni režanj. Vide se izraženi koštani defekti, uz minimalni ostatak koštane lamele vestibularno. S obzirom na resorpciju kosti urađena osseoimplatorna terapija i otvorena kiretaža. Pacijent jako dobro podnosi sve i pozitivno saraduje. Ponaša se po svim uputama, koje mu se sugeriraju.

Stanje nakon skidanja konaca

Definitivno sam mišljenja, da sve što pružimo pacijentu dalje ovisi od njega samoga. S toga, poseban tonalitet dajem uputi u oralnu higijenu, jer bez nje nema ni napretka u regeneraciji tkiva. Pacijent se dobro oporavlja. Nakon 3 mjeseca od zahvata, zubi su stabilni, desni ne krvare. Pacijent je zadovoljan i nema probleme sa Foetorom ex ore.

Predložena je upotreba *interdentalnih četkica*, i paste za zube koja djeluje antiinflamatorno i preventivno. Jako dobar odgovor moji pacijenti daju na **PERIO-AID** pastu za zube. Preporuka-postoperativno tretirati usnu šupljinu 0,12 % *clorhexidinskim* preparatom. Oni regeneriraju traumatizirano tkivo. Olakšavaju oporavak pacijentima. Osim toga ne sadrže alkohol niti glutensku komponentu, te to olakšava znatno oporavak kod pacijenata, koji boluju posebno od Cronove bolesti. Osim toga, pacijenti ga mogu koristiti i do 6 mjeseci bez posljedica, ukoliko je u conc. 0,05 % što ga čini osnovnim sredstvom u održavanju svakodnevne oralne higijene.

Oksidativni stres povezuje paradontalnu bolest i hroničnu bolest bubrega

Franziska Beier, Dental Tribune International

BIRMINGEM, UK: Prethodne studije su potvrdile vezu između paradentozе i hronične bolesti bubrega (HBB), što je potvrđeno kod pacijenata sa težom upalom gingive koji su, također, imali slabu funkciju bubrega. Nova studija koju su sproveli istraživači sa Birmingham univerziteta je po prvi put otkrila da biološki disbalans izaziva povezanost ove dvije bolesti.

Prethodna istraživanja su, također, pokazala da je paradontalna bolest povezana sa povećanom stopom mortaliteta kod pacijenata sa HBB. S obzirom na to da upala i oksidativni stres igraju ulogu u patogenezi paradontalne bolesti i HBB-a, istraživači su pretpostavili da ove dvije bolesti povećavaju negativne posljedice koje se javljaju u slučaju kombinacije obje bolesti.

U nedavno sprovedenoj studiji prikupljeni su podaci od 613 pacijenata sa HBB kroz detaljan oralni pregled i pregled cijelog tijela, uključujući krvne uzorke. Kroz upotrebu modeliranja strukturalnog izjednačavanja, ispitano je da li paradontalna upala i funkcionisanje bubrega utiču jedna na drugu i šta je pozadinski mehanizam koji sve ovo omogućuje.

Rezultati su potvrdili pretpostavku da su paradentozе i HBB povezane. Skoro 10% povećanja u paradontalnoj upali je jednako 3% smanjenja bubrežne funkcije. Za ovu specifičnu kohortnu studiju, 3% pogoršanja u funkciji bubrega se može shvatiti kao povećani rizik od otkazivanja bubrega od 32 - 34% u toku perioda od pet godina. Pored toga, 10% smanjenja bubrežne funkcije povećava paradontalnu upalu za 25%.

Prethodno je utvrđeno da oksidativni stres uzrokuje uzajamnu povezanost u oba pravca, suprotno uobičajenom vjerovanju da je upalna reakcija veza između paradentozе i drugih sistematskih bolesti. Oksidativni stres je disbalans između tjelesnih slobodnih radikala koji proizvode oksigen i njihovih antioksidanskih kapaciteta što narušava tkivo na ćelijskom nivou.

Hronična bolest bubrega se javlja kod 8 - 16%, a paradentozа preko 7% svjetskog stanovništva. (Slika: Algirdas Gelazius/ Shutterstock)

„Ovo je prvi rad koji pokazuje uobičajeni učinak paradentozе na rad bubrega te obratno, kao i činjenicu da je

tkivo na ćelijskom nivou.

„Ovo je prvi rad koji pokazuje uobičajeni učinak paradentozе na rad bubrega te obratno, kao i činjenicu da je

ovo prvo istraživanje koje je rasvijetlilo sve putanje koje su uključene u proces“ istakao je u saopćenju za univerzitetске medije vodeći autor studije, dr. Praveen

Sharma, iz Grupe za paradontalno istraživanje na Stomatološkom fakultetu Birmingham univerziteta.

„Istraživanje je pokazalo da blago smanjenje upale desni može poboljšati bubrežnu funkciju. S obzirom da je relativno poboljšanje smanjenje od 10% u upali desni, korištenjem jednostavnih mjera poput ispravne tehnike četkanja i čišćenja dijelova između zuba možete postići izvrsne rezultate“, dodao je.

Rezultati su naglasili rolu paradontalne upale kao skrivenog izvora povećavanja sistematskog, oksidativnog stresa u HBB-a. Međutim, autori studije su izjavili da još uvijek nije poznato da li će liječenje paradentozе „poboljšati opterećenje oksidativnim stresom kod pacijenata sa HBB, te naposljetku uticati na morbiditet i stopu mortaliteta povezanu sa HBB.“

„Nadamo se da će ovo istraživanje napraviti put za dalje istraživanje koja će imati fokus poboljšanje rada bubrega, praćenje paradontalne bolesti što će rezultirati dužim i zdravijim životom za pacijente sa hroničnom bolešću bubrega. Također se nadamo da će se hipoteza koju smo mi identifikovali testirati i na drugim grupama“, prokomentarisao je Sharma.

Istraživanje pod naslovom „Oxidative stress links periodontal inflammation and renal function“ objavljeno je online 27. decembra 2020. godine u *Journal of Clinical Periodontology*.

AD

MELAG

Vacuklav 23 B+

Vacuklav 23 B+ 22 litra, komora 45 cm
Melag tacna x 3
Mount A plus (long) for 5 Trays / 3 MELAstoreBox100

9.541,35 KM

Vacuklav 23 B+ & MELAdest 65

Vacuklav 23 B+ 22 litra, komora 45 cm
Melag tacna x 3
MELAdest 65 destilator za vodu
Mount A plus (long) for 5 Trays / 3 MELAstoreBox100

9.915,75 KM

Vacuklav 23 B+, MELAdest 65 & MELAseal

Vacuklav 23 B+ 22 litra, komora 45 cm
Melag tacna x 3
MELAdest 65 destilator za vodu
MELAseal 100+ stroj za pakiranje
Držac role "Standard"
Mount A plus (long) for 5 Trays / 3 MELAstoreBox100

10.711,35 KM

U vrijeme kada je kontrola infekcije važnija nego ikad.

Čak i u vrijeme COVID-19 Vi i Vaši pacijenti se možete pouzdati u najbolje higijenske mjere. Usklađeni koncept rada daje povjerenje u dekontaminaciju instrumenata. Imati MELAG koji je Premium brend u svijetu sterilizacije kao Vašeg higijenskog partnera uz sebe – **idealna odluka**. Sanitaria dental Vam stoga predstavlja nove, još niže akcijske cijene Melag autoklava.

Sanitaria Dental d.o.o. Mostar | info@sanitaria-dental.ba | www.sanitaria-dental.ba
 Blajburskih žrtava 23, 88 000 Mostar, Bosna i Hercegovina | +387 36 348 829 | +387 36 348 801
 P.J. Sarajevo, Ul Hakiye Kulenovića 22, 71 000 Sarajevo | +387 33 592 810